

RADA KONSULTACYJNA SĘDZIÓW EUROPEJSKICH (CCJE)

Consultative Council of European Judges

Le Conseil consultatif de juges européens

Rada Europy ma wśród swoich celów umacnianie sądownictwa w państwach członkowskich, w celu zapewnienia wzajemnego szacunku między władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą oraz na rzecz zapewnienia obywatelom europejskim większego zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

Mając na względzie wzmocnienie roli sędziów w Europie, Komitet Ministrów Rady Europy **utworzył w roku 2000 Radę Konsultacyjną Sędziów Europejskich (CCJE)**.

CCJE jest organem doradczym Rady Europy w zakresie zagadnień dotyczących niezawisłości, bezstronności i kompetencji sędziów, podkreślającym istotną rolę władzy sądowniczej w demokratycznym społeczeństwie. Jest to bodaj jedyny organ spośród organizacji międzynarodowych składający się wyłącznie z sędziów i pod tym względem jest unikalny w Europie, a być może nawet na świecie.

Poprzez utworzenie CCJE, Rada Europy podkreśliła kluczową rolę sądownictwa w tworzeniu demokracji i realizacji zasad, według których działa. Położyła jednocześnie największy nacisk na kwestię statusu sędziów i jakości wymiaru sprawiedliwości, gdyż realizacja zasady państwa prawa oraz promocji i ochrony praw człowieka oraz podstawowych wolności opiera się na silnym i niezależnym sądownictwie, wzajemnym szacunku między władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą i zwiększaniu zaufania obywateli europejskich do europejskiego wymiaru sprawiedliwości. Szefowie rządów państw członkowskich Rady Europy, który spotkali się maju 2005 r. w Warszawie na III Szczycie, podjęli w ramach ustalonego planu działań decyzję o korzystaniu z opinii przyjętych przez CCJE, aby pomóc państwom członkowskim w wymierzaniu sprawiedliwości w sposób uczciwy i w rozsądnym czasie.

Rada Europy przywiązuje wielką wagę do statusu sędziów i jakości wymiaru sprawiedliwości, ponieważ zasada państwa prawa, promowanie i ochrona praw człowieka i podstawowych wolności - które są kluczowymi wartościami dla tej organizacji – opierają się w procesie realizacji na silnym i niezależnym sądownictwie. CCJE może zostać poproszona przez państwa członkowskie o zbadanie konkretnych problemów dotyczących statusu i/lub sytuacji sędziów. Odnosi się ona wówczas do aktualnych zagadnień i, jeśli to konieczne, odwiedza kraje do omówienia sposobów poprawy istniejącej sytuacji poprzez tworzenie przepisów, ram instytucjonalnych względnie działanie na rzecz kształtowania pożądanej praktyki sądowej.

Skład CCJE

W Radzie Konsultacyjnej Sędziów Europejskich reprezentowanych jest 47 państw członkowskich Rady Europy. Ich przedstawiciele są powoływani, jeżeli to możliwe, w porozumieniu z Radami Sądownictwa. Członkowie są czynnymi sędziami, posiadającymi dogłębną wiedzę w kwestiach związanych z funkcjonowaniem i wyróżniającymi się najwyższą uczciwością osobistą. Członkowie CCJE działają w swoim własnym imieniu. Polskim członkiem CCJE jest pani SSN Katarzyna Gonera.

Ponadto, CCJE posiada szereg obserwatorów, do których należą m.in.: Europejskie Stowarzyszenie Sędziów (**EAJ**), stowarzyszenie "Europejscy Sędziowie i Prokuratorzy na rzecz Demokracji i Wolności" (**MEDEL**), Rada Adwokatów i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (**CCBE**), Europejska Federacja Sędziów Sądów Administracyjnych, Europejska Grupa Sędziów na Rzecz Rozwiązywania Sporów za pomocą Mediacji (**GEMME**), Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (**EJTN**) oraz Europejska Sieć Rad Sądownictwa (**ENCJ**).

Organy CCJE

- **Przewodniczący CCJE** - października 2015 r. przewodniczącym Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich jest Norweg **Nils Engstad**

- **Wiceprzewodniczący CCJE** – w razie potrzeby może zastępować Przewodniczącego
- **Biuro CCJE** – organ nadający kierunki pracy Rady. W jego skład oprócz Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego wchodzi 2 innych, wybranych członków CCJE
- **Zgromadzenie Plenarne** to zbierający się raz w roku (najczęściej w listopadzie) organ, w którym zasiadają wszyscy członkowie (przedstawiciele 47 państw członkowskich Rady Europy). Do uprawnień Zgromadzenie należą wydawanie corocznych opinii i raportów, a w razie potrzeby - innych dokumentów i rezolucji; oprócz tego oraz wybór Przewodniczącego i pozostałych członków Biura oraz członków Grupy Roboczej zajmującej się przygotowaniem Opinii na kolejny rok.
- **Grupa Robocza CCJE (CCJE-GT)** – to grupa sędziów-członków Rady, którzy zajmują się przygotowaniem projektu nowej opinii CCJE, której tekst, po poprawkach które może wnieść każdy z członków Rady, jest później zatwierdzany na obradach Zgromadzenia Plenarnego CCJE
- **Sekretariat** to 6-osobowy zespół pracowników Biura Rady Europy, który pełni funkcje administracyjne i pomocnicze w stosunku do Rady i zapewnia jej współpracę z Radą Europy i pomiędzy członkami. Na jego czele stoi 2 Sekretarzy: Stephane Leyenberger oraz Artashes Melikyan.

Kompetencje CCJE

Prace CCJE należy widzieć w kontekście stosowania Art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a w szczególności prawa do niezależnego i bezstronnego sądu. Ujmując ogólnie, CCJE doradza Komitetowi Ministrów i przy okazji państwom członkowskim Rady Europy, w kwestiach dotyczących statusu sędziów i wykonywania przez nich swoich obowiązków.

Status i sytuacja sędziów w Krajach członkowskich Rady Europy

Konkluzje CCJE były do tej pory przedstawiane w formie deklaracji bądź pisma skierowanego do konkretnego państwa lub instytucji. Od 2013 r. Rada publikuje również na swojej stronie internetowej globalny **raport** o sytuacji w państwach członkowskich, odnoszący się do konkretnych problemów oraz sytuacji w poszczególnych krajach.

CCJE może zostać poproszona przez państwa członkowskie o zbadanie konkretnych problemów dotyczących sędziów. Odnosi się do aktualnych zagadnień i, jeśli to konieczne, jej przedstawiciele składają wizytę w danego kraju w celu omówienia sposobów poprawy istniejącej sytuacji w zakresie prawnym i praktycznym.

► [Raport CCJE na temat sytuacji sadownictwa i sędziów w państwach członkowskich Rady Europy - zaktualizowana wersja nr 1 \(2013\) przyjęta w trakcie 14 posiedzenia plenarnego CCJE \(Strasburg, 13-15 listopada 2013 r.\)](#)

Polska

Kwestia wstrzymania niektórych powołań sędziowskich przez Prezydenta RP

► [Deklaracja](#) CCJE (listopad 2008 r.)

OPINIE CCJE

Rada Konsultacyjna Sędziów Europejskich pełni funkcję doradczą w sprawie ogólnych zagadnień dotyczących statusu, niezależności, bezstronności i kompetencji sędziów. Z tego zadania wynika jej podstawowe zadanie, jakim jest przygotowywanie opinii dla Komitetu Ministrów Rady Europy. CCJE może również zostać poproszona o opinię przez inne organy Rady Europy. Mimo, że opinie wydane przez CCJE mają na względzie sytuację w poszczególnych krajach, zawierają przede wszystkim możliwie uniwersalne, innowacyjne propozycje poprawy statusu sędziów i usług świadczonych na rzecz obywateli mających kontakt z wymiarem sprawiedliwości.

CCJE wydaje Opinie raz do roku, przy okazji posiedzenia plenarnego.

Dokumenty te są przygotowywane przez specjalną Grupę Roboczą (CCJE-GT), zwykle na podstawie badań przeprowadzonych wcześniej w państwach

członkowskich i uwag oraz poprawek poszczególnych członków, a następnie przyjmowane na posiedzeniach plenarnych CCJE. Opinie są przekazywane do Komitetu Ministrów i państw członkowskich, gdzie ma następować realizacja ich zaleceń oraz publikowane na stronie internetowej Rady.

Opinie są również sukcesywnie tłumaczone na języki państw członkowskich – na chwilę obecną polskiego tłumaczenia doczekały się wszystkie opinie wydane przez Radę od 2007 r. tj. od nr 10 do 18.

Od 2001 r. do chwili obecnej Rada Konsultacyjna Sędziów Europejskich sporządziła 18 opinii doradczych, które dotyczą różnych aspektów działania sądownictwa: od etyki zawodu sędziego, poprzez organizację i sposób zarządzania sądami, szkolenia zawodowe dla kadry sądowniczej, jakość wyroków sądowych, po relację sądów z mediami oraz sędziów z prawnikami.

Opinie CCJE były już wielokrotnie przywoływane bądź wykorzystywane w toku przygotowywania ustaw i innych krajowych regulacji prawnych, bywają również używane jako narzędzie w ramach funkcjonowania i sprawowania wymiaru sprawiedliwości, organizacji pracy profesji prawnych oraz są przydatne dla poszczególnych przedstawicieli zawodów prawnych, a w szczególności sędziów i organów zajmujących się sprawami sędziowskimi. To ostatnie wynika z faktu, że opinie CCJE zawierają konkretne wskazówki w odniesieniu do wprowadzania w życie zasad ogólnych (niezależność sędziów, szkolenia sędziowskie, etyka, jakość orzecznictwa itp.).

Dotychczasowe Opinie CCJE dla Komitetu Ministrów Rady Europy:

[Opinia Nr 1 \(2001\)](#)

„Standardy w zakresie niezależności sądownictwa oraz nieusuwalności sędziów”

[Opinia Nr 2 \(2001\)](#)

„Finansowanie działalności sądów i zarządzanie nimi w związku z efektywnością działania sądownictwa i Artykułem 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka”

[Opinia N° 3 \(2002\)](#)

„Zasady fundamentalne i regulacje odnoszące się do kwestii sprawowania przez sędziego jego funkcji, w szczególności do kwestii etycznych, niewłaściwych zachowań i bezstronności”

[Opinia Nr 4 \(2003\)](#)

„Właściwe szkolenie wstępne i ustawiczne dla sędziów na szczeblu krajowym i europejskim”

[Opinia Nr 5 \(2003\)](#)

„Przepisy prawa i praktyka w zakresie powoływania sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”

[Opinia Nr 6 \(2004\)](#)

„Uczciwy proces w rozsądnym terminie oraz rola sędziego w procesie, biorąc pod uwagę alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR)”

[Opinia Nr 7 \(2005\)](#)

„Wymiar sprawiedliwości a społeczeństwo”

[Opinia Nr 8 \(2006\)](#)

„Rola sędziów w ochronie rządów prawa i praw człowieka w kontekście terroryzmu”

[Opinia nr 9 \(2006\)](#)

“Rola sędziów krajowych w zapewnieniu skutecznego wdrażania prawa międzynarodowego i europejskiego”

[Opinia Nr 10 \(2007\)](#)

"Rada Sądownictwa w służbie społeczeństwa"

[Opinia nr 11 \(2008\)](#)

"Jakość orzecznictwa sądów"

[Opinia Nr 12 \(2009\)](#)

“Wzajemne relacje między sędziami i prokuratorami – sędziowie i prokuratorzy w społeczeństwie demokratycznym”

[Opinia Nr 13 \(2010\)](#)

“Rola sędziów w wykonywaniu orzeczeń sądowych”

[Opinia nr 14 \(2011\)](#)

„Wymiar sprawiedliwości a technologie informatyczne (IT)”

[Opinia nr 15 \(2012\)](#)

„Specjalizacja sędziów”

[Opinia nr 16 \(2013\)](#)

„Relacje między sędziami i adwokatami”

[Opinia nr 17 \(2014\)](#)

„Ocena pracy sędziów, jakość wymiaru sprawiedliwości i poszanowanie sędziowskiej niezawisłości”

[Opinia nr 18 \(2015\)](#)

„Pozycja sądownictwa i jego relacje z innymi organami władz państwowych we współczesnej demokracji”

SZCZEGÓŁOWA TEMATYKA OPINII CCJE:

[Opinia Nr 1 \(2001\)](#)

„Standardy w zakresie niezależności sądownictwa oraz nieusuwalności sędziów”

- Fundamentalne zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów powinny być zagwarantowane na poziomie konstytucyjnym bądź najwyższym możliwym poziomie prawnym, a ich szczegółowe rozwinięcie powinno znajdować się w ustawach
- Staż pracy nie powinien być podstawowym kryterium dokonywania awansu sędziów na wyższe stanowisko. Stosowne doświadczenie zawodowe jest jednak istotnym elementem, a okoliczności związane z długością stażu mogą być dodatkowym atutem wspierającym niezawisłość sędziego
- Sposób korzystania z danych statystycznych i systemów wizytacji sądowej nie może jednocześnie stanowić uszczerbku w zakresie niezawisłości sędziów

[Opinia Nr 2 \(2001\)](#)

„Finansowanie działalności sądów i zarządzanie nimi w związku z efektywnością działania sądownictwa i Artykułem 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka”

- Choć finanse sądów są częścią budżetu państwa przedstawianego parlamentowi przez Ministerstwo Finansów, na finansowanie sądownictwa nie powinny mieć wpływu zmiany polityczne
- Decyzje w kwestii przydziału środków poszczególnym sądom muszą być podejmowane z najściślejszym poszanowaniem niezależności sądów i niezawisłości sędziów.
- Ważne jest, by procedura zatwierdzania przez parlament budżetu sądownictwa uwzględniała możliwość udziału przedstawicieli sądownictwa w konsultacjach tak, by mogli przedstawić swój punkt widzenia
- Ważne jest, by procedura zatwierdzania przez parlament budżetu sądownictwa uwzględniała możliwość udziału przedstawicieli sądownictwa w konsultacjach tak, by mogli przedstawić swój punkt widzenia

Opinia N° 3 (2002)

„Zasady fundamentalne i regulacje odnoszące się do kwestii sprawowania przez sędziego jego funkcji, w szczególności do kwestii etycznych, niewłaściwych zachowań i bezstronności”

Standardy profesjonalnego postępowania sędziów:

- Bezstronność w kontekście: zachowania sędziów w toku sprawowania urzędu sędziowskiego, innych dodatkowych aktywności zawodowych sędziego, działalności poza miejscem pracy i w życiu prywatnym, relacji z mediami;

Zalecenia dotyczące odpowiedzialności sędziów w wymiarze: karnym, cywilnym i dyscyplinarnym:

- sędziowie powinni podlegać odpowiedzialności karnej przewidzianej prawem za przestępstwa popełnione w sytuacjach niezwiązanych z pełnieniem przez nich stanowiska sędziego;
- sędziowie nie powinni podlegać odpowiedzialności karnej za niezamierzone uchybienia w toku wykonywania funkcji sędziowskich.

Opinia Nr 4 (2003)

„Właściwe szkolenie wstępne i ustawiczne dla sędziów na szczeblu krajowym i europejskim”

W celu uchronienia instytucji zajmującej się szkoleniami od niewłaściwych wpływów z zewnątrz CCJE zaleca, by kadra zarządzająca oraz wykładowcy byli powoływani przez organy sądownictwa bądź inną niezależną instytucję odpowiedzialną za organizowanie i nadzorowanie procesu szkolenia sędziów.

• **Szkolenie wstępne :**

- Programy teoretyczne i praktyczne nie powinny być ograniczone do kwestii technik prawnych, ale uwzględniać kwestie etyczne oraz wprowadzenie do innych sfer związanych z działalnością sędziego, w tym: zarządzania sprawami, administracji sądów, technik informatycznych, języków obcych, nauk społecznych i alternatywnych metod rozstrzygania sporów (ADR).

• **Szkolenie ustawiczne:**

- Programy szkolenia powinny być ustalane pod kierownictwem organu sądownictwa (bądź innego niezależnego organu odpowiedzialnego za szkolenie wstępne i ustawiczne) oraz z udziałem osób prowadzących te szkolenia i samych sędziów.

• **Europejski wymiar szkolenia sędziów:**

- Niezależnie od charakteru obowiązków, żaden sędzia nie może ignorować prawa europejskiego – czy to Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, czy też innych konwencji Rady Europy, bądź też – w

stosownych przypadkach – Traktatu o Unii Europejskiej oraz regulacji i norm prawnych zeń wynikających, ponieważ są zobowiązani do bezpośredniego ich stosowania w sprawach, które będą rozpatrywać.

Opinia Nr 5 (2003)

„Przepisy prawa i praktyka w zakresie powoływania sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”

- CCJE przywołuje artykuł 21 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, który stanowi że:
- "Sędziowie powinni być ludźmi o najwyższym poziomie moralnym i muszą posiadać kwalifikacje do sprawowania wysokiego urzędu sędziowskiego, względnie być prawnikami o uznanej kompetencji."

Opinia Nr 6 (2004)

„Uczciwy proces w rozsądnym terminie oraz rola sędziego w procesie, biorąc pod uwagę alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR)”

- **Dostęp do wymiaru sprawiedliwości**
 - CCJE zachęca do rozpowszechniania informacji na temat zasad i możliwości korzystania z sądów, tworzenia przystępnych broszur informacyjnych i przewodników
- **Jakość systemu sądownictwa i jej ocena**
 - CCJE podnosi rolę danych statystycznych i monitorowania procedur
- **Obciążenie wpływem spraw a zarządzanie sprawami**
 - istotne różnice między sprawami z zakresu prawa cywilnego i karnego
- **Alternatywne sposoby rozstrzygania sporów (ADR)**
 - CCJE zaleca zachęcanie do korzystania z tych metod i zwiększanie społecznej świadomości co do możliwości skorzystania z ich pośrednictwa

Opinia Nr 7 (2005)

„Wymiar sprawiedliwości a społeczeństwo”

- Obie profesje (sędziowie i dziennikarze) powinny stworzyć wspólnie spis dobrych praktyk we wzajemnych kontaktach oraz odnośnie relacjonowania spraw sądowych.
- CCJE jest zdania, że język używany przez sędziów powinien być zwięzły i prosty; powinien unikać – o ile nie jest to konieczne – sformułowań łacińskich bądź innych niezrozumiałych dla opinii publicznej. Ogólne koncepcje i zasady prawne mogą być w wystarczający sposób wyjaśnione cytatami z aktów prawnych czy orzeczeń sądowych.
- Uzasadnienie wyroku powinno być zawsze precyzyjne i kompletne, choć w sprawach proceduralnych odpowiednie może okazać się uzasadnienie uproszczone, a sędziowie

mogą nawet (tam gdzie jest to dopuszczalne) ogłaszać uzasadnienie raczej w formie ustnej (podlegającej w razie konieczności późniejszemu ogłoszeniu w postaci transkrypcji) niż pisemnej.

- CCJE rekomenduje, by przynajmniej wszystkie orzeczenia Sądu Najwyższego i ważniejsze orzecznictwo innych sądów było dostępne bezpłatnie w Internecie (oraz w formie papierowej, w cenie odpowiadającej kosztowi reprodukcji); w toku rozpowszechniania orzecznictwa należy wszakże podjąć stosowne środki w celu ochrony prywatności zainteresowanych podmiotów, w szczególności stron czy świadków.

Opinia Nr 8 (2006)

„Rola sędziów w ochronie rządów prawa i praw człowieka w kontekście terroryzmu”

CCJE rekomenduje, by państwa:

- Konsultowały się z sądownictwem krajowym w toku przygotowywania aktów prawnych które mogą mieć wpływ na podstawowe i proceduralne prawa;
- Nie ustanawiały *sądów szczególnych* bądź prawodawstwa niezgodnego z powszechnie uznanymi prawami człowieka;
- Były świadome, że fundamentalne zasady prawa karnego mają zastosowanie nie tylko do aktów terrorystycznych ale i do innych przestępstw; by zapewniły, że przestępstwa te będą jasno i precyzyjnie zdefiniowane;
- Ułatwiały współpracę międzynarodową w walce przeciwko terroryzmowi;
- Gwarantowały bezpieczeństwo świadków i ofiar aktów terrorystycznych.

Opinia nr 9 (2006)

“Rola sędziów krajowych w zapewnieniu skutecznego wdrażania prawa międzynarodowego i europejskiego”

W kwestii szkolenia sędziów w zakresie prawa międzynarodowego i europejskiego, dostępu sędziów do stosownych informacji, kursów języków obcych i usług tłumaczenia CCJE przedstawia następujące rekomendacje:

- Należy zapewnić uprzednie posiadanie wiedzy z zakresu orzecznictwa i prawa międzynarodowego oraz europejskiego poprzez uwzględnienie tych tematów w programach nauczania na wydziałach prawa;
- Odpowiednia wiedza na temat prawa międzynarodowego i europejskiego powinna być jednym z warunków spełnianych przez osoby powoływane na stanowiska sędziowskie, przed objęciem przez nie urzędu;
- Należy podjąć stosowne działania – w tym zapewnić na to odpowiednie środki – by sędziowie mogli zyskać pełną biegłość w posługiwaniu się językami obcymi; dodatkowo, sądy powinny mieć dostęp do korzystania z usług tłumaczenia tekstów i wypowiedzi ustnych, niezależnie od podstawowych kosztów funkcjonowania sądów.

Opinia Nr 10 (2007)

"Rada Sądownictwa w służbie społeczeństwa"

W aspekcie ogólnym:

- Ważne jest stworzenie konkretnego organu, takiego jak Rada Sądownictwa, odpowiedzialnego za ochronę niezależności sądów i niezawisłości sędziów jako kluczowego elementu państwa prawa, przy poszanowaniu dla zasady rozdziału władz;
- Celem Rady Sądownictwa jest ochrona niezależności zarówno wymiaru sprawiedliwości jak i niezawisłości poszczególnych sędziów, oraz jednocześnie zagwarantowanie skuteczności i jakości wymiaru sprawiedliwości, określonych w Artykule 6 Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ECHR), w celu umocnienia społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości;
- Rada Sądownictwa powinna być chroniona przed ryzykiem ograniczenia swojej autonomii przez władzę ustawodawczą lub wykonawczą poprzez zapis w tekście konstytucyjnym lub równoważnym.

W zakresie kompetencji Rady Sądownictwa:

- Rada Sądownictwa powinna posiadać szeroki zakres zadań w celu ochrony i promocji niezależności sądownictwa i skuteczności wymiaru sprawiedliwości;
- Jest wskazane, aby Rada Sądownictwa posiadała kompetencje w zakresie selekcji, mianowania i awansowania sędziów;
- Rady Sądownictwa powinny być aktywnie zaangażowane w ocenianie jakości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i we wprowadzanie w życie technik zapewniających skuteczność pracy sędziów, nie powinny jednak zastępować właściwego organu sądowniczego odpowiedzialnego za indywidualną ocenę sędziów;
- Radzie Sądownictwa mogą być powierzone sprawy etyki;
- Radzie Sądownictwa można powierzyć organizowanie i nadzorowanie szkoleń, jednak koncepcja i wdrażanie programów szkoleniowych stanowi odpowiedzialność ośrodka szkoleniowego, z którym powinna ona współpracować w celu zagwarantowania jakości szkolenia początkowego i ustawicznego;
- Radzie Sądownictwa można przyznać kompetencje finansowe w zakresie negocjowania budżetu i zarządzania budżetem przydzielonym wymiarowi sprawiedliwości, jak również kompetencje dotyczące administracji i zarządzania sądami, w celu uzyskania lepszej jakości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości;
- Rada Sądownictwa może być także instytucją właściwą do odgrywania szerokiej roli w dziedzinie promocji i ochrony wizerunku wymiaru sprawiedliwości;
- Rada Sądownictwa powinna być konsultowana w kwestii wszelkich ustaw mogących mieć wpływ na sądownictwo przed ich przedłożeniem pod obrady parlamentu, np. mogących wpłynąć na niezależność sądownictwa lub osłabić gwarancje dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości;

- Należy zachęcać Radę do współpracy z innymi Radami Sądownictwa na poziomach europejskim i międzynarodowym.

Opinia nr 11 (2008)

"Jakość orzecznictwa sądów"

Podstawowe elementy mające wpływ na odpowiednią jakość orzeczeń:

- Jakość ustaw uchwalanych przez władze ustawodawcze
- Zasoby ludzkie, środki finansowe i materialne
- Jakość kształcenia i szkolenia sędziów
- Szkolenia dla pracowników sądowych, w celu zwolnienia sędziów z czynności o charakterze administracyjnym i technicznym, w wyniku czego sędziowie będą mogli skupić się na intelektualnych aspektach wydawania orzeczeń
- Współdziałanie wielu podmiotów w ramach systemu sądownictwa
- Profesjonalizm sędziego - jako główna gwarancja jakości orzeczenia oraz istotna część środowiska wewnętrznego

Opinia Nr 12 (2009) (CCJE i CCPE)

"Wzajemne relacje między sędziami i prokuratorami" – Deklaracja z Bordeaux: „Sędziowie i prokuratorzy w społeczeństwie demokratycznym"

- W państwie prawa, gdzie struktura prokuratury jest hierarchiczna, skuteczność oskarżenia, biorąc pod uwagę oskarżycieli publicznych, silnie łączy się z transparentnością powiązania uprawnień, możliwości rozliczenia z podejmowanych decyzji i odpowiedzialności.
- Przestrzeganie przez wszystkich profesjonalistów biorących udział w postępowaniu sądowym wspólnych i powszechnych zasad i etyki jest niezbędne dla właściwego wymiaru sprawiedliwości.
- W państwach członkowskich, w których oskarżyciele publiczni pełnią funkcję poza obszarem prawa karnego, wyżej określone zasady odnoszą się także do tych funkcji.

Opinia Nr 13 (2010)

"Rola sędziów w wykonywaniu orzeczeń sądowych"

- Skuteczna egzekucja prawomocnych orzeczeń sądowych stanowi fundament państwa prawa. Rzeczą zasadniczą jest zapewnienie zaufania opinii publicznej do władzy sądowniczej i jej autorytetu. Niezawistość sędziowska oraz prawo do rzetelnego procesu są jedynie pozorem, jeżeli orzeczenia sądów nie są wykonywane.
- Egzekucja musi być sprawiedliwa, szybka, skuteczna i proporcjonalna.

[Opinia nr 14 \(2011\)](#)

„Wymiar sprawiedliwości a technologie informatyczne (IT)”

- CCJE pozytywnie ocenia technologie informatyczne jako narzędzie służące poprawie zarządzania wymiarem sprawiedliwości.
- Technologie informatyczne powinny być dostosowane do potrzeb sędziów i pozostałych uczestników postępowania sądowego. Nie mogą one nigdy naruszać gwarancji i praw procesowych, takich jak prawo do rzetelnego przesłuchania przez sąd.
- Należy brać pod uwagę potrzeby osób, które nie są w stanie korzystać z udogodnień informatycznych.
- Technologie informatyczne nie powinny ingerować w uprawnienia sędziów ani też naruszać fundamentalnych zasad zapisanych w Konwencji.

[Opinia nr 15 \(2012\)](#)

„Specjalizacja sędziów”

- Co do zasady, dominującą rolę w orzecznictwie powinni pełnić sędziowie o kompetencji ogólnej.
- Wyspecjalizowane sądy i sędziowie powinni w każdym przypadku pozostawać częścią jednego sądownictwa traktowanego jako całość.
- Sędziowie o konkretnej specjalizacji, podobnie jak sędziowie o kompetencji ogólnej, muszą spełniać wymogi dotyczące niezawisłości i bezstronności, o których mowa w art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

[Opinia nr 16 \(2013\)](#)

„Relacje między sędziami i adwokatami”

- Zaleca się, by sędziowie organizowali posiedzenia poświęcone zarządzaniu poszczególnymi sprawami, w ramach odpowiednich regulacji proceduralnych, oraz by prowadzili, we współpracy ze stronami, kalendarze postępowań, np. określając etapy postępowania, wyznaczając uzasadnione i właściwe ograniczenia czasowe oraz określając metody jak również terminy składania materiałów oraz dowodów pisemnych i ustnych.
- Zaleca się stworzenie kanałów komunikacji pomiędzy sądami i adwokatami. Sędziowie i adwokaci muszą być w stanie komunikować się na wszystkich etapach postępowania. CCJE uważa, że państwa powinny wprowadzić systemy ułatwiające komunikację komputerową pomiędzy sądami i adwokatami.
- CCJE uważa, że odpowiednie, wspólne szkolenie dla sędziów i adwokatów dotyczące spraw leżących w obszarze ich wspólnego zainteresowania może poprawić poziom jakości oraz efektywności postępowań

Opinia nr 17 (2014)

„Ocena pracy sędziów, jakość wymiaru sprawiedliwości i poszanowanie sędziowskiej niezawisłości”

- Celem każdej indywidualnej oceny sędziego prowadzonej przez państwo, niezależnie od tego czy jest to ocena "formalna", czy też "nieformalna", musi być poprawa jakości pracy sędziów, a tym samym całego systemu sądowniczego danego kraju .
- Podstawy oraz główne elementy oceny formalnej (jeżeli taka jest prowadzona) powinny zostać w jasny i wyczerpujący sposób określone w ramach ustawodawstwa pierwotnego. Szczegółowe rozwiązania mogą zostać uregulowane przepisami wykonawczymi, które również powinny zostać opublikowane. Rada Sądownictwa (jeżeli w danym kraju funkcjonuje) powinna odgrywać ważną rolę w formułowaniu tych zagadnień, zwłaszcza kryteriów oceny.
- Ocena musi się opierać na obiektywnych kryteriach.
- Ocena nie powinna opierać się wyłącznie na kryteriach ilościowych.
- W celu ochrony sędziowskiej niezawisłości indywidualne oceny powinny być przeprowadzane przede wszystkim przez sędziów. W procesie tym pewną rolę mogą odgrywać Rady Sądownictwa. Należy unikać przeprowadzania ocen przez Ministerstwo Sprawiedliwości lub innego rodzaju zewnętrzne organy
- Zasadnicze znaczenie ma zapewnienie proceduralnej rzetelności we wszystkich elementach indywidualnej oceny. W szczególności sędziowie muszą być w stanie wyrażać swoje opinie odnośnie do całego postępowania oraz proponowanych wniosków wynikających z oceny.
- Sam fakt niekorzystnej oceny nie powinien (z wyjątkiem szczególnych okoliczności) skutkować złożeniem sędziego z urzędu.
- Należy unikać wykorzystywania indywidualnych ocen do ustalania wysokości wynagrodzenia sędziów oraz uposażenia sędziów w stanie spoczynku.
- Zasady i procedury, na których opierają się oceny sędziów, powinny być upublicznione.

Opinia nr 18 (2015)

„Pozycja sądownictwa i jego relacje z innymi organami władz państwowych we współczesnej demokracji”

- Co do zasady, wymiar sprawiedliwości musi zaakceptować, że krytyka jest częścią dialogu z dwiema pozostałymi gałęziami władzy państwowej oraz ze społeczeństwem. Politycy powinni powstrzymać się w trakcie kampanii politycznych od stosowania uproszczeń lub demagogicznych argumentów niosących ze sobą krytykę sędziów wyłącznie dla samej retoryki lub dla odwrócenia uwagi od własnych niedociągnięć. Niedopuszczalne są także personalne ataki na poszczególnych sędziów. Pod żadnym pozorem politycy nie mogą zachęcać do nieposłuszeństwa

wobec orzeczeń i wyroków sądów, nie mówiąc już o przemocy wobec sędziów, jak to miało miejsce w niektórych państwach.

- Zasada, że wszelka analiza i krytyka jednej gałęzi władzy państwowej przez inne powinna być prowadzona w atmosferze wzajemnego szacunku obowiązuje zarówno w odniesieniu do sędziów, jak i do przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej.
- Sądy pozwalające sędziom na nieuzasadnione lub lekceważące uwagi pod adresem pozostałych gałęzi władzy państwowej wystawiają na szwank zaufanie do własnych orzeczeń i wyroków. Tego rodzaju uwagi i komentarze doprowadzą jedynie do „wojny na słowa”, która sama z siebie będzie podważać zaufanie społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości.

Magna Carta

- W roku 2010, z okazji 10. rocznicy powstania Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich, przyjęto dokument podsumowujący główne wnioski płynące z kilkunastu wcześniejszych opinii, zatytułowany „**Wielka Karta Sędziów (Zasady Podstawowe)**” („**Magna Carta of Judges**”) - przypominający, podsumowujący i kodyfikujący podstawowe zasady określone w dotychczasowych opiniach.

Główne tematy i postanowienia:

1. Rządy prawa a sądownictwo

- Sądownictwo jest jedną z trzech władz każdego demokratycznego państwa. Jego zadaniem jest zagwarantowanie obowiązywania rządów prawa i tym samym zapewnianie odpowiedniego, bezstronnego, rzetelnego, uczciwego i skutecznego stosowania prawa.

2. Niezależność sądów i niezawisłość sędziów

- Niezawisłość i bezstronność sędziego są niezbędnymi warunkami funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.
- Niezawisłość sędziowska powinna mieć wymiar instytucjonalny, funkcjonalny oraz finansowy. Powinna być zagwarantowana w stosunku do innych władz państwowych, osób które poszukują sprawiedliwości, innych sędziów i społeczeństwa ogólnie, zaś uregulowana w ustawach państwowych najwyższej rangi. Państwo oraz każdy z sędziów są zobowiązani do promowania i ochrony sędziowskiej niezawisłości.
- Niezawisłość sędziowska powinna być zagwarantowana w związku z pełnieniem przez sędziego urzędu, a w szczególności w odniesieniu do rekrutacji, nominacji aż do przejścia w stan spoczynku, poprzez awanse, nieusuwalność, szkolenia, niezawisłość, kwestie dyscyplinarne, wynagrodzenie i finansowanie sądownictwa jako całości.

3. Gwarancje niezawisłości sędziowskiej

- Decyzje dotyczące wyboru, mianowania i przebiegu kariery powinny być oparte na obiektywnych kryteriach, i podejmowane przez ciało gwarantujące niezależność.
- Postępowania dyscyplinarne powinny toczyć się przed ciałem niezależnym, z możliwością odwołania się od decyzji do sądu.
- Po zasięgnięciu opinii przedstawicieli sądownictwa, Państwo powinno zapewnić środki personalne, materialne i finansowe niezbędne do sprawnego funkcjonowania

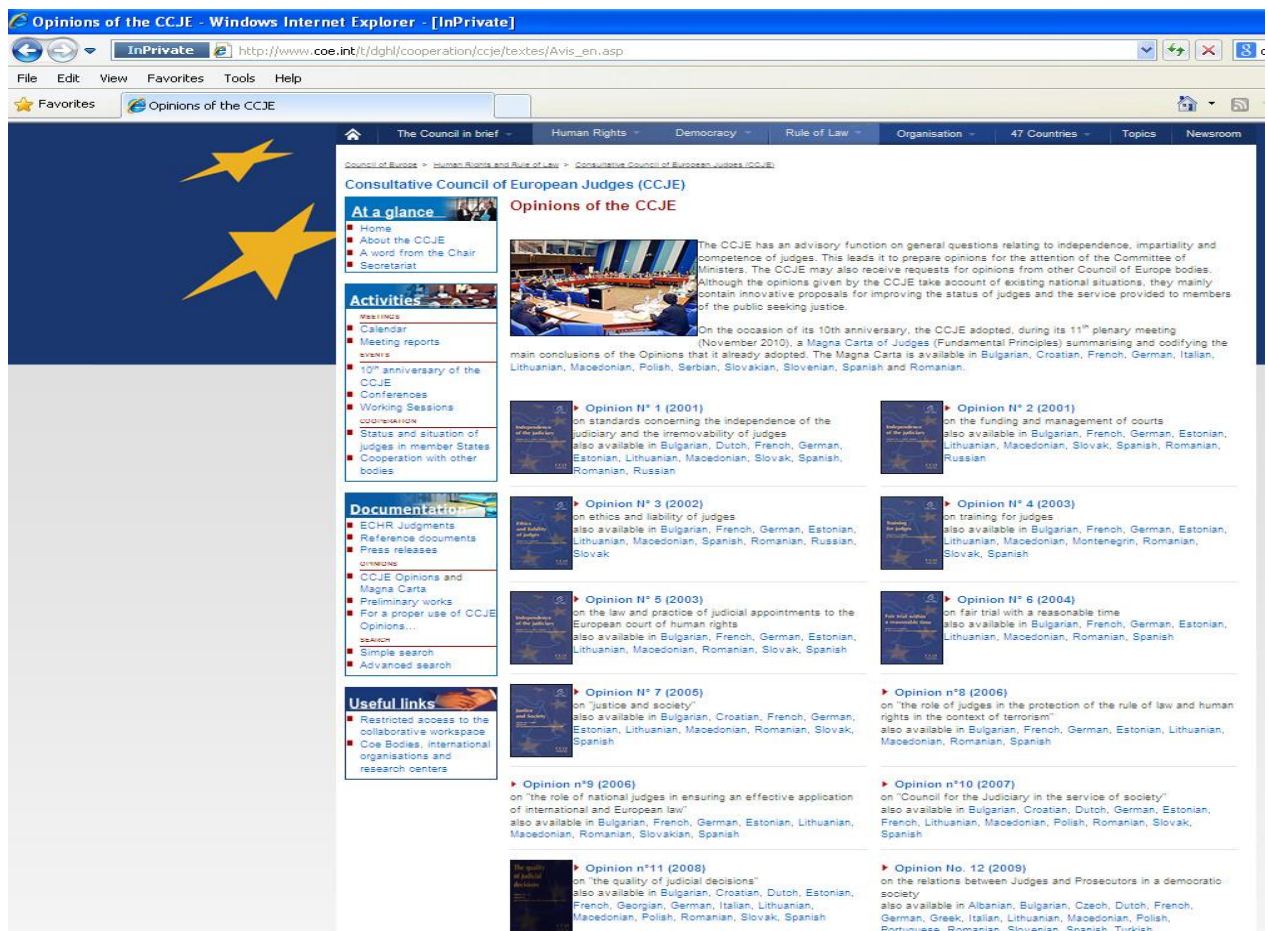
wymiaru sprawiedliwości. W celu uniknięcia nacisków, sędziowie powinni być odpowiednio wynagradzani oraz powinno się im zapewniać odpowiednie regulacje dotyczące uposażenia emerytalnego.

- Szkolenie wstępne i ustawiczne szkolenie jest prawem i obowiązkiem sędziów. Powinno być organizowane pod nadzorem sądownictwa. Szkolenie jest istotnym elementem gwarancji niezawisłości sędziowskiej, jak również jakości i skuteczności wymiaru sprawiedliwości.
- Sądownictwo powinno być włączone w proces wydawania decyzji mających wpływ na działanie wymiaru sprawiedliwości (organizacja sądów, procedury, inne ustawy).
- Wykonując funkcje administrowania wymiarem sprawiedliwości sędziowie nie powinni być przedmiotem jakichkolwiek nakazów czy poleceń, czy też presji związanej z hierarchią, powinni oni być związani tylko prawem.
- Sędziowie powinni zapewniać równowagę sił pomiędzy oskarżeniem a obroną. Zasada rządów prawa wymaga niezależności prokuratury.
- Sędziowie mają prawo być członkami narodowych bądź międzynarodowych zrzeszeń sędziów.

4. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości i przejrzystość działania

5. Etyka i odpowiedzialność

- **Opinie CCJE na stronie internetowej Rady (<http://www.coe.int/ccje>)**

The screenshot shows the website of the Consultative Council of European Judges (CCJE). The page is titled "Opinions of the CCJE" and features a navigation menu with categories like "The Council in brief", "Human Rights", "Democracy", "Rule of Law", "Organisation", "47 Countries", "Topics", and "Newsroom". The main content area is divided into several sections: "At a glance" (Home, About the CCJE, A word from the Chair, Secretariat), "Activities" (Meetings, Calendar, Meeting reports, 10th anniversary of the CCJE, Conferences, Working Sessions, Status and situation of judges in member States, Cooperation with other bodies), "Documentation" (ECHR Judgments, Reference documents, Press releases, CCJE Opinions and Magna Carta, Preliminary works, For a proper use of CCJE Opinions...), and "Useful links" (Restricted access to the collaborative workspace, Coe Bodies, international organisations and research centers). The "Opinions of the CCJE" section lists 11 opinions, each with a brief description and the languages in which it is available. For example, Opinion N° 1 (2001) is on standards concerning the independence of the judiciary and the irremovability of judges, and Opinion N° 11 (2008) is on the quality of judicial decisions.

Pod każdą z Opinii znajduje się objaśnienie co do tematyki oraz języków, w jakich jest dostępna jej treść